

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

РОЗПОРЯДЖЕННЯ

від _____ 2025 р. № _____
Київ

Про схвалення Концепції Державної цільової програми забезпечення житлом військовослужбовців Збройних Сил

1. Схвалити Концепцію Державної цільової програми забезпечення військовослужбовців Збройних Сил, що додається.

Визначити Міністерство оборони України державним замовником Програми.

2. Міністерству оборони України:

здійснити визначення та провести оцінку потреб у житлі для військовослужбовців Збройних Сил України, осіб, звільнених в запас або у відставку, які залишилися перебувати на квартирному обліку та членів їх сімей;

разом з іншими заінтересованими центральними органами виконавчої влади за участю органів місцевого самоврядування розробити та подати Кабінетові Міністрів України протягом семи місяців з дня припинення чи скасування воєнного стану проект Державної цільової програми забезпечення житлом військовослужбовців Збройних Сил України, осіб, звільнених в запас або у відставку, які залишилися перебувати на квартирному обліку та членів їх сімей.

Прем'єр-міністр
України

Д.ШМИГАЛЬ

СХВАЛЕНО
розпорядженням Кабінету Міністрів України
від _____ 2025 р. № _____

КОНЦЕПЦІЯ
Державної цільової програми забезпечення житлом
військовослужбовців Збройних Сил

Визначення проблеми, на розв'язання якої спрямована Програма

Євроінтеграційний вектор розвитку, який обрала Україна, вимагає вдосконалення існуючих, а також реформування та впровадження нових шляхів реалізації житлової політики у державі, у тому числі, забезпечення жилими приміщеннями для постійного проживання військовослужбовців Збройних Сил, осіб, звільнених в запас або у відставку, які залишилися перебувати на квартирному обліку та членів їх сімей (далі – військовослужбовці та члени їх сімей).

Обраний вектор зобов'язує нашу державу узгодити її законодавство життя із європейськими зразками, у зв'язку з чим гостро стоїть необхідність реформування житлової політики країни та гармонізації норм законодавства України із сучасними світовими нормами і стандартами, в тому числі і в житловій сфері.

Питання забезпечення житлом військовослужбовців та членів їх сімей – є невід'ємною складовою програм соціального та правового захисту військовослужбовців, яким гарантовано Конституцією України, законами України, актами Кабінету Міністрів України та іншими нормативно-правовими актами право на забезпечення жилими приміщеннями для постійного проживання.

Зазначене вимагає впроваджувати дієві механізми щодо реалізації політики житлового забезпечення послідовно із дотриманням норм діючого законодавства з визначенням реальної потреби житла, необхідного для потреб військовослужбовців та членів їх сімей, враховуючи кількість діючих військовослужбовців, осіб звільнених в запас або у відставку, які тривалий час перебувають на квартирному обліку.

Водночас, недосконалість наявної законодавчої та нормативної бази не забезпечує правових засад реалізації права кожного військовослужбовця Збройних Сил на забезпечення жилими приміщеннями для постійного проживання з урахуванням можливостей держави щодо створення відповідних

умов, за яких кожна сім'я військовослужбовця Збройних Сил матиме змогу побудувати житло, придбати його у власність або взяти в оренду, а особливо для тих осіб, які перебувають в черзі на отримання житла понад 20 років і яким гарантовано надання житла державою у власність безоплатно.

Стан функціонування державної системи забезпечення військовослужбовців та членів їх жилими приміщеннями для постійного проживання сімей свідчить про недієвість існуючих на сьогодні підходів.

Разом з тим, наявні механізми та заходи, які вживаються з метою вирішення зазначеного проблемного питання, враховуючи вагомий фінансовий дефіцит на зазначені цілі, не можуть забезпечити позитивний результат.

В умовах протистояння нашої держави збройній агресії російської федерації збільшується чисельність Збройних Сил, що передумовує зростання кількості військовослужбовців та членів їх сімей, які перебувають на квартирному обліку та потребують забезпечення жилими приміщеннями для постійного проживання. Це вимагає створення державою відповідних умов, за яких кожний військовослужбовець матиме можливість отримати постійне житло від держави безоплатно або за доступною вартістю.

Відповідно до встановленого у Міністерстві оборони України порядку обліку військовослужбовців, які потребують поліпшення житлових умов шляхом забезпечення жилими приміщеннями для постійного проживання, та звітування із вказаного питання станом на 01 січня 2025 року у гарнізонах Збройних Сил України перебувають на квартирному обліку 39 138 сімей військовослужбовців. З них, потребують забезпечення житлом для постійного проживання – 25 125 сімей (*у тому числі – 11 037 особи, звільнених в запас або відставку*), потребують забезпечення виключно службовим житлом – 14 013 сімей військовослужбовців.

Згідно із проведеного у період з 2022 по 2024 роки в Міністерстві оборони України аналізу забезпечення військовослужбовців та членів їх сімей жилими приміщеннями для постійного проживання прослідковується повільна динаміка у забезпеченні сімей військовослужбовців житлом та зменшення квартирної черги.

Крім того, загальнонаціональним пріоритетом залишається впровадження інформаційно-комунікаційних технологій та розвиток цифрового суспільства. Ефективність використання інформаційно-комунікаційних технологій та необхідність їх впровадження в різні сфери державного управління, у тому числі і в процесі забезпечення жилими приміщеннями, доведено позитивним досвідом розвинених країн світу.

Цифровізація процесу забезпечення військовослужбовців Збройних Сил жилими приміщеннями для постійного проживання (запровадження цифрових

технологій) сприятиме: спрощенню управлінських процедур та підвищення їх ефективності; скороченню адміністративних витрат; підвищенню справедливості і прозорості під час розподілу житла; зниженню рівня корумпованості; зведення до мінімуму людського фактору, що мінімізує кількість допущених помилок.

Важливість у Збройних Силах вирішення проблеми житлового забезпечення військовослужбовців та членів їх сімей полягає у тому, що всі її складові впливають не тільки на якість життя військовослужбовців та членів їх сімей, а також на виконання ними своїх функціональних обов'язків та привабливості військової служби.

Аналіз причин виникнення проблеми та обґрунтування необхідності її розв'язання програмним методом

Основними причинами виникнення проблеми забезпечення військовослужбовців Збройних Сил та членів їх сімей жилими приміщеннями є: відсутність достатнього фінансування на зазначені потреби; не досконалість механізмів розподілу житла; відсутність належної взаємодії між Міністерством оборони України та органами місцевого самоврядування щодо забезпечення жилими приміщеннями військовослужбовців та членів їх сімей за сприяння територіальних громад; недосконалість та застарілість житлового законодавства.

За наявності існуючих механізмів заходи, які вживаються з метою вирішення житлового питання військовослужбовців та членів їх сімей постійним житлом в умовах постійного фінансового дефіциту на зазначені цілі, зокрема: державна підтримка будівництва доступного житла (сплата державою 30 або 50 відсотків вартості будівництва (придбання), надання пільгового доступного кредитування житла за державною програмою «Оселя (на час проходження військової служби); виплата військовослужбовцям грошової компенсації за належне їм для отримання житлове приміщення не належно сприяють покращенню питання забезпечення жилими приміщеннями.

Навіть за наявності таких механізмів не всі військовослужбовці та члени їх сімей можуть ними скористатися через обмеженість власної фінансової спроможності для часткової сплати вартості будівництва (придбання) доступного житла або виплати іпотечного житлового кредиту.

Крім того, важливою проблемою є також довготривала відсутність державних програм, спрямованих на системне розв'язання проблеми забезпечення військовослужбовців та членів їх сімей житлом.

Разом з тим, відсутність комплексного підходу, який би враховував потребу у житлі для військовослужбовців та членів їх сімей, робить існуючі механізми забезпечення жилими приміщеннями недостатньо ефективними.

Розв'язання зазначеної проблеми можливе лише засобами державного регулювання, зокрема з використанням механізмів державного цільового планування, належного системного фінансування, інвестування у будівництво житла та створення пільгових програм кредитування для військовослужбовців, впровадження інформаційно-комунікаційних технологій забезпечення жилими приміщеннями, тощо.

Впровадження зазначеного планується визначити у Державній цільовій програмі забезпечення житлом військовослужбовців Збройних Сил.

Мета Програми

Метою програми є забезпечення військовослужбовців та членів їх сімей у визначений законодавством строк житлом для постійного проживання, що сприятиме підвищенню соціального захисту військовослужбовців та членів їх сімей, покращенню їх умов життя, мотивації до проходження військової служби, підвищенню іміджу Збройних Сил України.

Визначення оптимального варіанта розв'язання проблеми на основі порівняльного аналізу можливих варіантів

Існує два варіанти розв'язання проблеми забезпечення жилими приміщеннями військовослужбовців та членів їх сімей:

перший варіант – підтримка існуючих підходів із застосуванням застарілого законодавства, що передбачає розроблення окремих програм забезпечення жилими приміщеннями військовослужбовців та членів їх сімей на національному рівні, не поєднаних у комплексну та збалансовану систему вирішення житлового питання.

У результаті застосування такого підходу відсутня повна об'єктивна інформація щодо стану задоволення потреб у житлі військовослужбовців та членів їх сімей на різних рівнях, що призводить до неефективного спрямування та розподілу бюджетних коштів.

Другий варіант – застосування комплексного підходу до формування програм, спрямованих на покращення житлового забезпечення та розвитку інфраструктури, у поєднанні з реальними потребами військовослужбовців та членів їх сімей та можливостями держави в цілому.

Оптимальним варіантом розв'язання проблеми є другий варіант.

Перевагами зазначеного варіанта є:

оптимізація існуючих механізмів забезпечення реалізації військовослужбовцями та членами їх сімей права на житло з використанням

державних і місцевих джерел фінансування, державно-приватного партнерства, міжнародної фінансової та технічної допомоги, а також власних коштів військовослужбовців (за згодою);

підвищення ефективності витрачання бюджетних коштів та коштів територіальних громад;

запровадження економічних стимулів для суб'єктів господарювання, що беруть участь у процесі забезпечення жилими приміщеннями військовослужбовців та членів їх сімей, на пільгових умовах (у тому числі на засадах державно-приватного партнерства);

посилення соціальної відповідальності суб'єктів господарювання, що беруть участь у процесі забезпечення жилими приміщеннями військовослужбовців та членів їх сімей.

Міжнародний досвід розв'язання аналогічних проблем забезпечення громадян житлом також свідчить, що застосування такого підходу є найбільш ефективним в отриманні позитивних результатів для територіальних громад та держави в цілому.

Шляхи і засоби розв'язання проблеми, строк виконання Програми

Проблему забезпечення військовослужбовців Збройних Сил та членів їх сімей передбачається розв'язати шляхом:

розроблення та впровадження фінансово-кредитних механізмів державної підтримки будівництва та придбання житла для військовослужбовців та членів їх сімей;

створення інвестиційно привабливого клімату для залучення суб'єктів господарювання до будівництва житла для військовослужбовців та членів їх сімей;

підвищення ефективності використання коштів, які спрямовуються на будівництво та придбання житла для військовослужбовців;

запровадження механізму грошового відшкодування вартості житла;

реконструкція об'єктів житлового фонду (існуючого та незавершеного будівництва);

розроблення та впровадження механізмів пільгового іпотечного кредитування та фінансового лізингу із частковим залученням власних коштів військовослужбовців та членів їх сімей за їх згодою;

організації належної взаємодії між Міністерством оборони України та органами місцевого самоврядування щодо забезпечення жилими приміщеннями військовослужбовців та членів їх сімей;

забезпечення створення та ведення електронного реєстру (державного зразка) військовослужбовців та членів їх сімей, які потребують поліпшення житлових умов та визначення в електронному реєстрі основних реєстрів (груп обліку) військовослужбовців.

Для досягнення мети Програми необхідно забезпечити приведення житлового законодавства у відповідність до законодавства Європейського союзу, удосконалення існуючих, розроблення та впровадження нових нормативно-правових актів з питань: кредитних механізмів забезпечення жилими приміщеннями військовослужбовців та членів їх сімей; залучення інвестицій та підвищення ефективності використання бюджетних коштів; цифровізації процесів забезпечення військовослужбовців жилими приміщеннями.

Виконання Програми передбачається здійснити протягом п'яти років з дня припинення чи скасування воєнного стану.

Очікувані результати виконання Програми, визначення її ефективності

Результатом виконання Програми стане покращення умов та створення додаткових можливостей для реалізації військовослужбовцями та членами їх сімей права на житло.

Ефективне виконання завдань, передбачених Програмою, забезпечить досягнення таких результатів:

підвищення ефективності функціонування системи житлового забезпечення військовослужбовців та членів їх сімей;

посилення соціального захисту військовослужбовців та членів їх сімей;

удосконалення правових та організаційних засад, інших процедур з вирішення житлового питання військовослужбовців та членів їх сімей;

впровадження ефективної системи забезпечення жилими приміщеннями військовослужбовців та членів їх сімей;

впровадження електронної системи квартирної обліку військовослужбовців та членів їх сімей на державному рівні;

досягнення ефективного використання коштів, що виділяються на фінансування будівництва та придбання житла для військовослужбовців та членів їх сімей, які потребують поліпшення житлових умов за відповідними державними програмами.

Оцінювання реалізації Програми здійснюється шляхом вимірювання результативності, ефективності (що включає кількісні і якісні показники впровадження Програми) впливу на загальні показники соціального економічного розвитку та сталості Програми.

Моніторинг виконання заходів Програми здійснюватиметься щороку. У разі потреби здійснюватиметься перегляд запланованих заходів, пошук та впровадження більш ефективних способів розв'язання проблем, які виникають на кожному етапі реалізації Програми.

**Оцінка фінансових, матеріально-технічних, трудових ресурсів,
необхідних для виконання Програми**

Фінансове забезпечення реалізації Концепції передбачається за рахунок і в межах видатків на забезпечення жилими приміщеннями військовослужбовців Збройних Сил України та членів їх сімей, передбачених у Державному бюджеті України на відповідний рік, а також за рахунок місцевих бюджетів, міжнародної технічної допомоги та інших джерел, незаборонених законодавством.

Обсяг необхідних матеріально-технічних і трудових ресурсів, необхідних для виконання Програми, визначається щороку з урахуванням можливостей державного та місцевих бюджетів під час формування їх показників.